

Helsingfors/Mariehamn 25.1.2016

Nr 3/16

Hänvisning Ålands lagtings skrivelse
21.12.2015, nr 297/2015.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad, antagen av lagtinget 21.12.2015.

Landskapslagens huvudsakliga innehåll

Systemet med utbetalning av en bostadssparpremie i anslutning till bostadssparavtal förlängs till 2019.

I landskapslagen ingår ett bemyndigande för landskapsregeringen att enligt 20 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland bestämma när landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen hänför sig till lagstiftningen om bostadsproduktion och socialvård, på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 7 och 13 punkterna i självstyrelselagen. Lagstiftningsbehörigheten i fråga om landskapets myndigheter tillkommer landskapet enligt självstyrelselagens 18 § 1 punkt.

Landskapslagens 1 § 3 mom. berättigar landskapsregeringen att inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdas med stöd av de antagna författningarna

ska tillämpas i landskapet antingen i oförändrad lydelse eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda förordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning. Enligt ordalydelsen är delegeringsstadgandet i landskapslagens 1 § 3 mom. vagt till den del det bemyndigar landskapsregeringen att göra ändringar i bestämmelser som utfärdas med stöd av den antagna rikslagstiftningen. Innehållet i delegeringen preciseras och begränsas emellertid av den reglering som finns i landskapslagen och rikslagstiftningen. Dessutom begränsas de ändringar landskapsregeringen kan göra i förhållande till rikslagstiftningen genom att landskapsregeringen i enlighet med 21 § 1 mom. i självstyrelselagen endast kan utfärda förordningar inom landskapets behörighet. Därtill avser stadgandet ändringar av riksförfattningar på förordningsnivå eller lägre nivå. Med beaktande av dessa omständigheter anser Ålandsdelegationen att delegeringsstadgandet uppfyller de krav som anges i grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom.

Besvärbestämmelsen i landskapslagens 3 § 2 mom. överensstämmer med 25 § i självstyrelselagen.

Ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen bemyndigar landskapsregeringen att med stöd av 20 § 3 mom. i självstyrelselagen bestämma när landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft. Enligt nämnda lagrum kan lagtinget bemyndiga landskapsregeringen att bestämma att en landskapslag helt eller delvis ska träda i kraft redan innan republikens president har fattat beslut om utövande av sin vetorätt om ett anslag i landskapets budget förutsätter att en landskapslag stiftas och det finns särskilda skäl för att landskapslagen ska träda i kraft snabbt. Det är således fråga om ett undantagsförfarande från den föreskrivna lagstiftningskontrollen, vilket undantagsförfarande förutsätter särskilda skäl. Med beaktande av det som härom framförs i landskapslagens förarbeten och landskapsregeringens förslag till budget för landskapet Åland 2016 konstaterar Ålandsdelegationen att förutsättningarna i självstyrelselagens 20 § 3 mom. formellt uppfylls, varför bestämmelsen inte föranleder anmärkning från delegationens sida.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Lampi, Mäenpää och Pellonpää.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare